

cunt olei ab Episcopo consecrati. Neque obstat quod aliqui reponant, Concilia, Patresque materiæ essentiali etiam ritum benedictionis adjungere. Cur enim hunc ritum non addunt ubi aliorum Sacramentorum, ac præsertim baptismi materiam tradunt? Hinc vero non sequitur, ut Sylvius, Estius, Suarez, aliquis contendunt, non fore Sacramento materiam aptam oleum à Presbytero, auctoritate Apostolica consecratum: nam alia de consecratione, alia de ministro consecrationis est ratio; nec excedit Romani Pontificis auctoritatem complura Episcoporum munera simplici Presbytero demandare, ut Pontificalem benedictionem impendere, caque omnia perficiere, quæ peculiarem non postulant characterem: at variare Sacramentorum materiam, id vero superat etiam Pontificis potestatem. Dici etiam potest sensu aliquo consecratum ab Episcopo, quod illius mandato à Presbytero consecratur: unde Gonetus disputat. r. numi. 24. ait esse quidem *essentiale* huic Sacramento quod oleum sit benedictum ab Episcopo, sed sufficere ut si ab illo benedictum mediate, id est, per Sacerdotem ex ipsius commissione. Ex dictis sequitur quod in V. Synodo Mediolanensi anno 1579 statuitur hisce verbis: „Parochus si per errorem aliud oleum, „quæ quo infirmorum est, ad ægrotum ungendum „adhibuerit, etiamsi chrismatis, aut Catechumenorum „sit, ut erratum emendet, olei sacri, quod proprium „infirorum est, eadem adhibeat, & tunc Sacramen- „ti formam iteret.“ Videatur tom. 15. Conciliorum pag. 590. & Cl. Berti tom. 4. lib. 35. cap. 4. in fine, ex quo uberrimo eruditio fonte plura fatemur hauisse.

PRÆ-

PRÆLECTIO XIX.*De Sacramento Unctionis,*

ad expositionem cap. 6. secundæ partis Catechismi Concilii Tridentini à §. 6.
ad nonum.

Mos erat antiquus oleo ungendi athletas ad luctam facilius peragendam; potiori ratione Ecclesia divinitus inspirata oleo sacro ungit infirmos graviter decumbentes, ad ultimum agnem facilius, & felicius obeundum. Ideo enim Christus Dominus hoc Sacramentum instituit, ut fideles extremo morbo laborantes munitentur virtute ex alto ad mortem, si expedierit evitandam, & ad gratiam, (quod semper expedit) consequandam. De hoc igitur Sacramento agit Catechismus Concilii Tridentini, cap. 6. secundæ partis, cuius quatuor paragraphs à sexto usque ad nonum hodierno sole dilucidabo. Utinam de extrema unctione dicturus, ea unctione edocere, atque perfundar, de qua loquitur prima Joannes 2. v. 27. Fauxit Deus Pater, &c.

2 Quantum rectus ordo conducat ad res clarius explicandas, nemo est qui non sciatur. Pro clariori ergo discussione presentis capituli Catechismi, sic ista conficitur oratio. Initio littera textus breviter præmitetur; deinde fusius enucleabitur; ultimo conclusio deducetur, probabitur, propugnabitur. Utinam bene!

3 Ut autem à primis ordinar, dico ita incipere literam textus §. 6.: *Forma vero Sacramenti, &c.* Sic autem finire §. 9.: *Postea in insianam, & fuorem incidit.* Primo ex his paragraphis docet rectissime Catechismus, formam Sacramenti unctionis in illa solemni

pre-

precatione consistere, qua Sacerdos ad singulas unctiones ait: *Per istam sanctam unctionem, &c.* Quod & Divi Jacobi auctoritate, & Patrum traditione, & Ecclesiae ius sapienter ostendit. §. 2. rationem assignat, quare hujus Sacramenti forma precationis modo adhibetur, dicens hoc ideo esse, ut eo agroti præter spiritualiæ gratiam, etiam corporalem salutem adipiscatur. §. 3. tradit Christum esse auctorem hujus, sicut & aliorum Sacramentorum, idque sanctorum testimoniis probat. Postremo §. explanandorum declarat quibus extrema unctione sit conferenda, dicens unice adhibendum esse infirmis in mortis periculo constitutis, & adhuc ratione pollutibus, quin exspectandum sit ut ultimum agonem agat. Qui vero infirmi non sunt; etsi vita periculum subeant, ut navigantes, capite plectendi, & aliis, ac etiam pueri, vel prorsus amentes sacra unctione ungii non debent; bene tamen qui mente capti dilacula intervalla habuerint. En litteræ textus epitomen, & argumentum præsentis orationis.

4 Eam igitur latius prosequimur, & textus litteram, ut polliciti sumus, elucidemus. Primum recte asseritur extrema unctionis formam his consistere verbis ad singulas unctiones adhiberi solitis: *Per istam sanctam unctionem indulget tibi Deus quidquid oculorum, sive narium, sive tactus vitio deliquisti.* In Ritualibus, & apud Auctores communiter, post verba: *Per istam sanctam unctionem, additur: Et suam piissimam misericordiam, indulget, &c.* Quod licet non sit de necessitate Sacramenti, optime profertur ad majorem religionem, & efficaciam orationis. Hanc esse hujus Sacramenti legitimam formam, colligitur ex verbis capituli 5. epistola Divi Jacobi vers. 14. & 15. dicentis: *Et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum, &c.*

5 Ex quo, ait Catechismus liquefieri, formam precationis modo proferendam esse, tametsi eam Apostolus

Ius expresse non tradat. Tradit enim Ecclesia, ut Eu-genius IV. & Tridentinum sess. 14. de Sacramento extre-mæ unctionis cap. 1. A qua non discrepant, qui loco *indulget tibi Deus*, dicunt remittat, vel parcat, vel interdum *sanet quidquid commissisti*; quoniam eundem sensum habent cum illa: unde non est mutatio substancialis, quæ sola obest valori Sacramentorum, ut compertum est apud omnes. Eamdem veritatem docent Theologi cum Magistro in 4. dist. 23. & cum Divo Thoma ibidem, ac q. 29. Supplementorum art. 8. Qui etiam congruentias afferunt, cur hoc Sacramentum conset forma deprecatoria; quia scilicet institutum est pro infirmo propriis viribus destituto, sive congruum est ea forma, & oratione fidelium adjuvari; tum quia extrema unctione confertur exequentibus de foro Ecclesiæ militantis, quasi in manus Dei committantur: modus autem committendi res Deo est deprecatio, & oratio; tum denique, quia hujus Sacramenti effectus non sola est gratia, sed etiam sanitas corporis, quæ non semper sequitur: unde oratio ordinatur ad sanitatem, si expediat, corporalem, quod non solet efficere Sacramentum, nisi orationibus sociatum.

6 Nec cause nostræ officit, aliquas formas in nonnullis Ecclesiis observari solitas, non videri deprecatorias, illam scilicet Mediolanensem sub Divo Ambrosio, ut fertur, his verbis: „Uago te oleo sanctificato in „nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ut more „militis uncti, præparatus ad certamen, aëreas possis „superare potestates.“ Et similiter illam Ecclesiæ Veneta sub approbatione Leonis X. Respondet enim Divus Thomas supra citatus art. 7. ad secundum, illa verba, quæ sunt de essentiâ forme, orationem scilicet deprecatoriam, ab omnibus dici; sed alia quæ tantum sunt congruentia non observari ab omnibus. Et expressius art. 8. ad tertium ubi hanc sibi objecrat formam: *Un-go hos oculos oleo sanctificato, &c.* Respondet verba Tom. II.

illa indicativi modi, quæ secundum morem quorumdam præmittuntur orationi, non esse formam hujus Sacramenti, sed dispositionem ad formam, quatenus intentio ministri determinatur ad actum illum per illa verba. Quare, ut bene notat Natalis Alexander hic art. 3. formæ præfata incipiunt modo indicativo, & desinunt modo deprecativo; sive cum ea Catechismi conveniunt (*a*).

7 Unde recte inquit Div. Bonaventura in 4. dist. 23. art. 1. quest. 4. in resolut. circa medium: „Talis forma „deprecativa est de necessitate Sacramenti hujus, & ha- „betur in omnibus Ecclesiis, quoniam hæc tangit in „institutione hujus Sacramenti; & quoniam non exprim- „mitur verbum determinatum, sed solum oratio fidei: „ideo non oportet quod sit uniformitas in verbo oratio- „nis, sed solum quod sit in sensu.“ Hæc Sanctus Doctor (*b*). Melius tamen agunt qui nedum in sensu, sed etiam in vocibus eamdem formam obseruant, qua Roma- na Ecclesia utitur, cuius consuetudo in omnibus est æmulanda, ut alicubi ait Divus Thomas; ideoque juxta Gonetum, & alios, usus Ecclesie Mediolanensis, atque Veneta post Florentinum, & Tridentinum, fuit correctus. Dicit Catechismus in textu præfata verba ad singulas unctiones esse adhibenda: unde omitti nequit expressio sensus qui ungitur, & per quem infirmus dicatur forsitan deliquisse. Dicendum igitur: *Per visum, vel auditum, &c.* ut tutior, & probabilior opinio tenet. Dum autem omittitur unctione alicuius sensus, vel per oblivionem, vel quia datur una pro omnibus, ne moriatur infirmus ad ultimum jam delatus, nominari debent singuli sensus qui liniuntur, vel omnes in com- mu-

(*a*) Vid. Clericatis tom. 1. decisione 68. n. 7. 14. & sequent. (*b*) Probabile tamen fatetur, valere hoc Sacramentum forma indicativa collatum, sive olim varis in locis administratura fuisse, ut multi probant doctissimi viri Menardus, Morinus, Martenius, Lauzous, Jeninius, Amortius, Ledruinius, Chignolius, alii.

muni, si unus tantum inungitur. At si moriatur ægrotus antequam omnes receperit unctiones, minister cesare debet à reliquis; si vero dubitat de morte illius, prosequatur adhibita forma sub conditione, ut præscribunt Rituale Romanum, nostrum Majoricense, Sanctus Carolus, aliisque.

8 Sed transeamus ad aliud quod in littera queritur, quisnam scilicet sit Auctor Sacramenti unctionis. Magister Sententiarum in 4. dist. 23. aliquique nonnulli tenent fuisse ab Apostolis institutum. Eum tamen benigno sensu exponit Doctor Angelicus (*a*) dicens, à Magistro dici per Apostolos institutum, quia per doctrinam Apostolorum nobis promulgata est ejus institutio. Sicque ipsi non immediate illud instituerunt. Nam ut ait idem Sanctus Doctor 3. part. quest. 64. art. 3. instituere Sacraenta pertinet ad potestatem excellentiæ, quam solus habuit Christus Dominus: ipse igitur solus instituit hoc Sacramentum, sicut & alia. Quod etiam innuit Tridentinum sess. 7. can. 1. & ejus Catechismus passim docet, resumit, inculcat, ut initio hujus capit. §. 3. & nunc §. 8. fusius, dicens Divum Jacobum ejus legem promulgasse, non Sacramentum instituisse; quemadmodum jam dixerat Synodus Tridentina sess. 14. cap. 1. his verbis: „Instituta est autem sacra hæc unctione, infirmorum tamquam vere, & proprie Sacramentum novi testamenti à Christo Domino nostro, apud Marci, cum quidem insinuatum, per Jacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem commendatum, ac promulgatum.

9 Ex quo Tridentini loco duo habemus: primum scilicet, hoc Sacramentum esse à Christo Domino institutum, & à Jacobo Apostolo promulgatum: secundum vero, fuisse tantum insinuatum Marci 6. vers. 13. ubi Apostoli multos oleo unxisse dicuntur, ægrotosque sa-

(*a*) Vid. Div. Thomas in 4. distinct. 23. quest. 1. art. 1. questione. 3. ad 2.

nasse. Hæc itaque Apostolorum unctione, quam Marcus referit, non erat sacramentalis; tum quia tantum legitur fuisse ad expellendos morbos corporis; (licet fortassis expelleret etiam morbos animæ, ut Catechismus, & alii satis pie existimant) tum quia Apostoli nondum erant Presbyteri, à quibus administrari debet extrema unctione, ut docet Divus Jacobus; tum denique, quia ibi ungebantur indistincte omnes ægroti, claudi, cæci, &c. quos inter erant fortasse non baptizati. Quapropter apposite inquit Tridentinum, illa Apostolorum unctione insuatum, & adumbratum fuisse hoc Sacramentum, sicut baptismio Joannis, aliisque figuris adumbratus fuit baptismus Christi.

10. Nec audiendum est Pseudo-historicus Petrus Suavis, seu larvatus Paulus Sarpi, scribens Tridentinos Patres prius putasse, atque etiam posuisse capit. 1. citata sess. 14. Sacramentum unctionis jam fuisse institutum Marci 6.; sed postea, objectione Jodoci Ravestein Theologi Lovaniensis, Apostolos tunc temporis nondum Sacerdotes fuisse dicentes, caput illud mutasse modo quo nunc extat (a). Non, inquam, credendum est Paulus Sarpi, mentito quidem nomine Petri Suavis, sed semper Tridentinis Patribus insuavis, amarus, acerbus, absyntheticus. Quid autem mirum, si teste Illustrissimo Bossuetu (b), sub Religiosa ueste Calvinista latebat? Hujus mendacia solide refutavit Cardinalis Pallavicinus in historia Tridentini, maxime lib. & cap. 12. prope finem. Quamvis enim pauci quidam auctores, nec valde antiqui, dixerint Sacramentum unctionis institutum jam fuisse Marci 6.; Theologi tamen communiter ante, & post Tridentinum, non ad illud Marci referunt ejus institutionem, sed ad aliud tempus posterius, probabi-

(a) Vid. Tournely tom. 9. tract. de Sacramento unctionis quest. 1. art. 2. pag. 384. & Juenin tom. 3. dissert. 7. quest. 5. concl. 3. pag. 531.

(b) Vid. Bossuet tom. 2. hist. variat. n. 109. pag. 202.

bilis quidem certe post resurrectionem Christi. Incredibile igitur est Patres Tridentina Synodi amplexos fuisse sententiam minus probabilem, eamque postea retractasse illa levè admonitione unius Theologi ceteris oculatioris, quia scilicet Apostoli nondum erant Sacerdotes quando Marci 6. ungebant infirmos; cum alia sint rationes à nobis superioris indicatae. Simamus ergo audacem, insipidumque Suavem, dum rem prorsus vero non similem posteritati reliquit admirandam potius, quam credendam, doctissimos nempe viros, qui tamquam perspicacissimæ aquila ex omnibus fere Christiani orbis partibus Tridentum convolarent, ad pestifera harensum cadavera conterenda, dissipanda, tollenda, fuisse cæciores talpis.

11. At demus Suavi quod narrat: vel Theologus ille qui reliquos omnes admonuit, recte sentiebat, vel non? Si non, eum profecte sprevisset Sacra Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata, quidquid ad illam deprimentem dicant hæretici. Si primum, in hoc clare liqueret & providentia Dei erga Concilium, & doctilias Patrum illius, qui concuerint omnes, auditio uno contradicente, canonemque mutarint, sicut aliquando egerunt, ut testatur Pallavicinus lib. 12. hist. Trident. cap. 10. num. 25. & 27. Haud dubito quin responderet Suavis, dilemma propositum utraque tibia claudicare, quia quocumque modo se res habuerit, Tridentinum definitivam unctionem extremam esse novâ legis Sacramentum, quam ejus magister Calvinus lib. 4. institut. cap. 19. num. 18. solita urbanitate vocat Sacramentum fictitium, & histrionicum hypocrisim; ad tollendum sane infirmorum angustias. Sed parum refert quid diceret frater hypocrita, histrio reformatus, fictusque Catholicus. Certe quidem sive unctione illa, cuius meminit Marcus, sacramentalis fuerit, ut probabiliter tenent aliqui apud Cl. Berti lib. 35. de Theologicis disciplinis, cap. 2. sive talis non fuerit, ut ali communius

nus opinantur cum Soto, Estio, & Bellarmino (*a*); omnes Catholici fide credimus extremam unctionem, qua Ecclesia utitur, verum esse Sacramentum; quoniam veritas ista talibus nititur fundamentis, ut nullis hereticorum machinis valeat demoliri. Quæ fusc vide-ri possunt apud auctores: unde merito dixit à principio Catechismus §. 4. à Pastoribus docendos esse fideles extrema unctionem esse verum Ecclesie Sacramentum, quod modo etiam repetit, atque confirmat tum institu-tione Christi à Jacobo Apostolo nobis proposita, & promulgata, tum etiam auctoritate Dionysii, sive auctoris libri de Ecclesiastica Hierarchia, Ambrosii, Chrysostomi, Magnique Gregorii.

12 Sed videamus quibus conferri debeat hoc Sacra-mentum. Respondet itaque Catechismus, etsi sacra hæc unctione ad fideles omnes pertineat, non tamen esse om-nibus conferendam, sed tantum infirmis ratione polen-tibus. Sic in Ecclesia Latina servatur, licet alia sit pra-xis Græcorum sanos etiam inunguentium; quo an-venum efficiant Sacramentum, ipsi viderint, & nos for-san infra quoque videbimus. Morem autem nostrum recte deducimus ex laudatis Jacobi Apostoli verbis: *Infirmatus quis in vobis?* &c. Quo quidem intelligitur, non sanis, sed infirmis tribuendam esse hanc unctionem, aliter si cunctis, & semper tribui posset, inepte dice-retur extrema, qua sic vocatur, ut ait Divus Thomas, quia non debet dari nisi tantum illius quorum mors ex infirmitate prudenter judicatur propinqua. Idcirco solis ægrotis periculose vexatis confertur, quia expectandum sit ut ad ultimum periodum vita perveniant, sed dum ad-huc integra mens, & ratio viget, nisi aliter fieri ne-queat.

13 Sic docet Catechismus in textu, docent Theolo-gi,

(a) Vid. Benedict. XIV. lib. 7. de Syaodo cap. 16. num. 2. in posteriori editione est lib. 8. cap. 1.

gi, & observant fideles dispensatores, ac ministri Ec-clesie; quidquid blaterent heretici, prasertim Calvinus lib. 4. institut. cap. 19. num. 21. dicens, nos non infirmos, sed semimortua, cadavera nostra pinguedine inficere, cum jamjam anima in primoribus labris labo-rat. At mera est Calvini calumnia tribuerit cunctis quod solum paucis quibusdam ignaris, aut inobedientibus convenit. Nam abusus iste differendi ab aliquibus hoc Sacramentum usque ad extreum vitæ articulum, inva-lesceri coepit post saeculum duodecimum, cum vul-gus indoctum Angliae, ac etiam Gallia crederet, suscep-to oleo Sancto, non licet amplius matrimonio uti, nec carnes comedere, nec nudis pedibus ambulare, nec condere testamentum. Hac anili recepta fabula, proclive fuit in ultimum vitæ finem oleum Sanctum differre, ne si eo suscepti infirmi convalescerent, tantis incom-modis obnoxii forent. Plures tamen Canones hunc er-roneum morem damnarunt. Videantur, si lubet, Cl. Mabillonius prefat. in saeculum I. Benedict. num. 100. Martene, & alii apud Bened. XIV. lib. 7. de Synod. cap. 22. num. 1. Licet autem nunc temporis talia non credantur, sunt adhuc nonnulli pravi ministri, (uti-nam mendacium potius loquerer, juxta Michæl phrasim ex cap. 2. vers. 11.) qui propriis commodis servi-entes, & posthabitis Ecclesiasticis sanctionibus, ne con-tristentur infirmi, eorumve patres, atque propinqui, maxime si sint divites, hoc Sacramentum justo serius differunt; cujus culpa non carebit Medici conniventes.

14 Verum ad textus litteram revertamur, ubi ha-betur nec milites prælium commissuros, nec navigan-tes, nec capite plectendos, nec feminas parturientes, nec similes alios, quamvis morti proximos, nisi gravi-ter infirmatur, esse sacro oleo linendos. Quoniam in subiecto requiritur ægritudo, utclare colligitur ex Divo Jacobo supra citato, & quidem gravis quæ infirmi mor-tem minetur, ut in decreto docet Eugenius IV. & Tri-

Tridentinum sess. 14. cap. 3. dicens, propterea Sacramentum exequuntium nuncupari. Quod insuper hac ratione probari potest: Ecclesia confert hoc Sacramentum homini de hoc seculo exequi, quasi cum immediate disponens ad gloriam; sed ad hoc requiritur infirmitatem trahere periculum mortis: non enim omnis infirmitas trahit ad extremum vitae discrimen, cum aliqua potius ad longiorem vitam conducat, quatenus corpus purgant ab humoribus noxiis, ut ait cum Philosopho Divus Thomas in Supplement. quest. 32. art. 2. & Medicis quoque fatentur: ergo nisi adsit gravis infirmitas, conferri non debet hoc Sacramentum. Nec obstat antiqua consuetudo, qua in levibus morbis, aut morborum initio ungeli solabant infirmi, ut testatur Samborius de extrema unctione disput. 8. art. 1. hic enim usus (si non erat abusus) jam exsolevit; sicut observandus est qui nunc viget.

15 Ab hoc Sacramento excluduntur etiam pueri, & omnino amentes, aut furiosi; quia ejus forma exigit praecessisse in subjecto personale delictum sensuum instrumentis commissum, ut denotant illa verba superius indicata: *Indulgeat tibi Deus quidquid, deliquisti, &c.* Cumque in pueris ante usum rationis, & in perpetuo amentibus personale peccatum dari non possit, ob defectum iudicii: ideo eis extrema unctionio denegatur. Sacramentum enim conferri nequit dum primarius ejus effectus sequi non potest; effectus autem primarius unctionis est remissio reliquiarum peccatorum, quibus profecto parent qui peccata personalia non patrarent. Et quamvis hoc Sacramento quandoque conferatur sanitas corporis, haec solum est effectus secundarius, qui semper cessat cessante primario. Si autem amentes, aut furiosi aliquando dilucida intervalla habuerint, eoque tempore pluia ostenderine animi votum recipiendi hoc Sacramentum dum opus fuerit, illis conferri debet, et si postea in furorem, vel insani-

niam relabuntur dummodo absit periculum irreverentiae, ut docet hic Catechismus §. 9. in fine, Synodus Coloniensis anni 1682. cap. 3. §. 6. Rituale Romanum, & plura alia.

16 Si vero amentes illi, ac furiosi-habentes dilucida intervalla nullum unquam dedere indicium volendi recipere hoc Sacramentum, eis tribuendum non esse videtur, sicut de baptismō ait Div. Thomas 3. part. q. 68. art. 12. & Rituale Romanum. Cum ad receptionem Sacramentorum necessaria sit intentio, quæ innoscat ministro. Fateor tamen sufficere interpretatiā intentionem, ut extrema unctione fidelibus concedatur tam amentibus, ac furiosis aliquando mente præditis, quam moribundis sensibus destitutis, etsi nullum doloris signum ostendant, nisi in actuali peccato correpti, eorum impenitentia pateat. Semper enim presumendum est ipsos velle salvari, & in ultimo illo agone mutis vocibus remedium petere; ad quos juvandos potest Sacerdos interrumperē Sacrum: unde in casu dubio sequendum est monitum Augustini lib. de adulterinis conjugiis cap. 26. dicentis: *Multo satius est nolenti dare, quam volenti negare*, ut docent Auctores communiter.

17 Similiter adulitis post baptismum nunquam lapsis tribuenda non esset extrema unctione, nam hoc Sacramentum, ut ait Synodus Tridentina, est veluti pœnitentiae complementum, cuius incapax est adulitus baptismum suum integrum servans, cum non sint in eo reliquæ peccatorum per sacram unctionem tollendæ; licet sit debilitas orta ex originali, vel actualibus peccatis ante baptismum commisis. Verum si neophytus statim post baptismā in lethalem morbum incideret, oleo sacro liniri posset, cum ad committendum peccatum brevissimum momentum sufficiat: unde certo constare nequit illum postea non peccasse: ideoque tutius erit saltē sub conditione inungi; quemadmodum anno 1620. Matriti collata est sacra unctione mancipio coidam

ante Mahometano, & nuper ad fidem converso, ut refert Sanctus tanquam oculatus testis apud Thomam Madalenam tom. 2. Tyrocinii Moralis pag. 505. & alios. At pro expositione textus hæc satis sunt.

18 Reliquum est ut orationem ad umbilicum perducamus, hac posita conclusione ex doctrina Catechismi deducimus: *Beatissima Virgo Maria sacram unctionem non recipit.* Certum est apud omnes eam hoc Sacramento non eguisse; an vero ex devotione, ut ajunt, & humilitate voluerit sibi conferri, in dubium vertunt Auctores. Quidam enim asserenti opinioni adherent (a). Nobis tamen magis placet sententia negans, & sic breviter scholastico more ostenditur: ad sacram unctionem recipiendam opus est subjectum graviter infirmari, & aliquando sensum ministerio deliquerisse, ut ex Divo Jacobo, & Catechismo evincitur; atque *Beatissima Virgo* nec graviter agrotavit, nec leviter quidem deliquit. Prima minoris ita probatur: *Purissima Virgo non ex infirmitate, sed ex ardentissimo Dei amore decessit,* ut docent plurimi apud Raynaudum in diptychis Marianis tom. 7. part. 1. punct. 10. Nec dici vallet ardenterissimum amorem inter infirmitates enumerari: unde Spōsa fatetur in Canticis se languere amore; Ambrosius lib. 4. in Lucam circa finem: *Nec minorem, inquit, febrem amoris esse dixerim, quam caloris, itaque illa animum, haec corpus inflamat.* Et Jacobus Fernandus medicinæ Doctor anno 1623. Parisiis tractatum edidit de infirmitate amoris; de qua etiam agunt Paulus Zacchias & alii (b). Quamquam enim nimius amor creaturarum sit infirmitas noxia, nedum moralis, sed interdum etiam physica, per Sacramentum unctionis toll-

(a) Vid. Theophil. Raynaud. tom. 7. secunda part. punct. 4. n. 12. pag. 176. Didacus à Sancto Antonio tom. 4. ad loca difficilia epistola Divi Jacobi pag. 304. & alii apud Clericatum tom. 1. decisione 78. num. 4. (b) Vid. Paul. Zacchias in questionibus medico-leg. lib. 2. tit. 1. quest. 10. & alii apud Clericatum decis. 19. de matrini. num. 19.

tollenda, si corpus lethaliter patiatur; non sic ardentissimus amor Dei, qui eo melior, & salubrior, quo major, & ardenter. Et ita obiit B. V. M. Seraphica Virgo Theresia, & alii, quorum meminit Sanctus Francisco Salesius in praxi amoris Dei lib. 7. cap. 13. & sequenti; licet multo purior fuerit amor Matris pulchra dilectionis.

19 Secunda minoris pars, nempe Purissimam Virgininem nunquam nec venialiter deliquisse, a nomine Catholicorum inficiatur; forma igitur unctionis in eam cadere non poterat. Respondent adversarii, illa forma unctionis verba: *Quidquid deliquisti per visum, &c.* includere sensum conditionalem, ut inuit Jacobi textus sepe citatus. Sed facile impugnatur ista responsio, quia sensus conditionalis in nullo Sacramento locum habet, dum certo constat subjectum non esse capax recipiendi ejus effectum, aliter pueris, furiosis, & fatuis, quies nunquam rationis lumen affulxit, sacra unctione conferri posset, contra quod supra diximus cum Catechismo; atque effectus hujus Sacramenti est gratia sanans reliquias peccatorum, seu langorem ex peccatis provenientem, & aliquando ipsa peccata, à quibus omnibus Beata Virgo semper fuit immunis; quin credibile sit eam, & Apostolos id ignorasse quod nunc universa Ecclesia credit. Nec causæ nostræ nocet ipsam accepisse baptismum, & Eucharistiam, ut plures docent apud Raynaudum, & Lambertinum (a); quia hæc Sacraenta non necessario exigunt subjectum inquinatum originali, aut personali peccato, ut ex eorum effectibus clare deducitur; unde Virgo Maria semper mundissima, Apostoli per circummissionem, & adulti per contritionem mundati, erant

(a) Vid. Theophil. Raynaud. in diptych. Marian. tom. 7. part. 2. punct. 4. num. 8. pag. 175. Et Lambertini lib. 4. de Beatificat. SS. part. 1. cap. 21. num. 14.

baptismi capaces, ac etiam Eucharistia, non vero unctionis extremae, si nullo modo peccarunt; cum hoc Sacramentum, ut supra diximus cum Tridentino, sit veluti poenitentiae consumatio, qua Immaculata Virgini repugnabat. Non me lateo quendam pridem hanc absurdam thesim proposuisse: *Confessio valida est defientibus peccatis: potuit ergo Beatissima Virgo, licet ne contritionem haberetur, nec ullum vel levissimum peccatum commiserit, Beato Joanni confiteri.* Eam tamen merito damnavit Facultas Parisiensis anno 1665. Sicut igitur Beata Virgo non fuit capax confessionis sacramentalis, ita neque unctionis extremae.

20. Plura hic objici possent, quorum aliqua jam præoccupata manent, alia fusius videnda relinquimus apud Auctores, unum adducere satis erit, cuius solutione, & litteram Catechismi superioris explicatam, & propositam thesim amplius illustrabimus. Arguet ergo aliquis: ad sacra unctionem recipiendam non requiritur subjectum esse infirmum: igitur licet Beata Virgo infirma non fuerit, saltem ex hoc capite probari nequit eam hoc Sacramentum non recepisse. Antecedens ita probatur: licet Jacobus Apostolus, Eugenius IV. & Tridentinum doceant infirmum esse subjectum Sacramenti unctionis, non propterea excludant sanos. Eos enim inungunt Graci; nec à Latinis reprehenduntur; imo isti olim aliquando idem egerunt. Nam Sancta Odilia, Beata Hedwigis, Monachus quidam, alterque laicus, quos ex probatis auctoribus refert doctissimus Pontifex Benedictus XIV. lib. 7. de Synodo Dioecesana cap. 20. num. 2. Sacra unctione muniti sunt antequam in lethalem morbum incident.

21. Respondetur ex textu Jacobi jam satis colligi solos infirmos esse sacrae unctionis capaces. Si enim, ut bene advertit Colletus (a), per illa verba: *Infirmitur*

(a) Vid. Collet. tom. 6. part. 2. cap. 5. num. 10. pag. 589.

tur quis in vobis, non excluderentur sani, ita per sequentia: *Inducat Presbyteros Ecclesie, non excludeantur laici; atqui hoc ultimum nemo Catholicorum audebit assere.* Illud insuper confirmat traditio, & communis Theologorum consensus, qui teste Illustrissimo Cano lib. 8. de locis cap. 2. efficax suppetit argumentum ad catholicas veritates probandas. Quare merito docet Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 42. sect. 2. hanc sententiam esse certam. Nec opposita favet praxis Græcorum, quoniam isti dum sanos inungunt Sacramentum non agunt, sed meram ceremoniam Ecclesiasticam, ut ex Renodotio, Goario, aliisque ostendit Cl. Ledruin (a). Neque Latina Ecclesia usui adversant exempla supra tradita Sanctæ Odiliæ, Beatæ Hedwigis, & aliorum. Tum quia, ut ibidem optime respondet laudatus Summus Pontifex, illa extraordinaria sunt ex divina dispensatione, & Spiritus Sancti aflat; sicque admiranda potius, quam imitanda; tum quia, ut ait Thiers tom. 2. de superstitione circa Sacramentum unctionis pag. 377. & sequent. possumus prudenter existimare, illos tunc jam coepisse lethali morbo interius laborare, licet exteriori sani, & incolumes viderentur. Concludamus igitur cum Catechismo, & communi Theologorum contra Sambovium, & Juenium, solos infirmos esse capaces Sacramenti unctionis.

(a) Vid. Ledruin tom. 2. de re Sacrament. lib. 7. q. 5. cap. 1. §. 1. post probationem 4. pag. mihi 225. & sequent. Similiter Pignatellus in consultationibus Canonicis tom. 8. consult. 84. num. 29. & sequent. quem citat, & sequitur Clericatus tom. 1. decisione 79. de Sacrament. unctionis num. 15.

PRÆLECTIO XX.

De Sacramento Ordinis.

ad expositionem cap. 7. secundæ partis Catechismi Concilii Tridentini,
à §. 1. ad 4.

Orдинatissimus fidelium cætus, Ordinem à Christo Domino sibi traditum ad ministrorum institutionem, ad regiminis normam, ad sacra denique munia solemniter obeunda, merito inter Sacraenta reponit, & summa veneratione prosequitur; ab hoc enim Ordine suam agnoscit ipsa Ecclesia dignitatem, potestatem, pulcritudinem, durationem, & cætera coelestia dona, quibus divinitus insignitur. Hujus igitur Sacramenti existentiam, vim, ac naturam solide ac eleganter pro more describit Catechismus Concilii Tridentini secunda parte cap. 7. cuius quatuor priores numeros, seu paragraplos, hesterno sole sortibus designatos, hodier na luce discutiam in nomine Patris, &c.

2 Superis adjuvantibus, vobisque, Consessores amplissimi, benigna aure fiventibus, sortitum punctum exponam; cumque nihil facilorem viam aperiat ad veritatis intelligentiam, quam apta rerum partitio, earumque tradendarum exacta methodus: ideo solitam nunc adhibebimus, quæ potior esse videtur, oratione scilicet tribus partibus colligata. In prima textus littera breviter contrahetur. In secunda fusius elucidabitur. In tertia denique conclusio ex texto clare deducta proponetur, probabitur, vindicabitur. Utinam optato fine!

3 Primam ergo partem exordiens, sic incipit littera-

teria Catechismi §. 1.: *Si quis, &c.* Ita vero desinit §. 4. *Ut Dei honori inserviant.* Catechismus, ut jam innuimus, agere instituit in praesenti de Ordinis Sacramento. Quod §. 1. ait diligenter explicandum esse à Parochis, quia sine ipso alia Sacraenta valide administrari nequeant, vel saltem ea solemnitate, ac cæmoniis, quibus sunt tractandæ res sacrae; cujus explicatio nedum deservet ipsis Parochis, aliisque ministris Ecclesie, sed etiam cunctis fidelibus, maxime illis qui hunc statum ingredi avert, vel ab aliis assumi desiderant, ne absque vocatione suscipiant onus Angelicis humeris formidandum. §. 2. asserit nullam esse in terris dignitatem Sacerdotio sublimiore. Sacerdotes enim sunt divinæ voluntatis interpres, ministri Altissimi, Angeli Dei, imo Dii etiam frequenter in sacris litteris nominantur; quod quidem potiori titulo Evangelicis Sacerdotibus convenit, quoniam collata est eis potestas in corpus Christi verum, & in corpus Christi mysticum. §. 3. tradit quinam censeantur à Deo vocati ad Sacerdotium, & ad alia Ecclesiastica munera; nam sine vocatione nullus ad Sacramentum Ordinis tendere debet. Quod variis scripturæ auctoritatibus probat. §. 4. & ultimo ex assignatis, de illis loquitur qui perperam ad Ordines sacros accedunt, quales profecto sunt, qui non Dei gloriam, sed propriam utilitatem querunt. En synopsis litteræ textus, & prima orationis pars.

4 Ad secundam igitur prôgrediamur, ubi fusius elucidanda sunt supra dicta. In primis itaque Catechismus rectissime monet Pastores Ecclesie, Sacraenti Ordinis explicare naturam, potestatem, ac excellitatem. Quod ideo accurate præstare debent, tum quia hoc Sacramentum est velut aliorum radix, utpote ab eo habent homines potestatem alia conferendi, vel saltem solemniter administrandi; licet enim baptismus in casu necessitatis à quolibet conferri valeat, & matrimonium à

à contrahentibus conficiatur, ut plures volunt; solus tamen Sacerdos est minister ordinarius baptissimi, & pro Sacramento matrimonii, ut minimum, requiritur presencia Parochi, si non est ipse minister, quod gravissimi Theologi opinantur. Tum etiam quia Sacramenti Ordinis explicatio utilis erit Pastoribus ipsis Ecclesiae, & aliis Sacerdotibus, ut agnoscat dignitatem suam, & vitam degant statui respondentem, eam in seipsos excitando gratiam, juxta phrasim Apostoli, quam per hoc Sacramentum adepti sunt. Ideoque inquit Ambrosius lib. de Sacerdot. cap. 2.: *Dignum est ut dignitas sacerdotalis prius cognoscatur à nobis, deinde servetur à nobis; ut Psalmographi sententia queat repelli à nobis: homo cum in honore esset non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.* Tum denique quia ejus notitia valde proderit omnibus Christi fidelibus, illis præsertim qui hunc statum eligere volunt, vel aliis consulunt assumendum, ne id agant, quin prius serio current ornari virtutibus, ac dotibus requisitis.

5 Qua Catechismi doctrina confoditur hæreticorum error dicentium Sacerdotium Christianis omnibus convenire (a); sicutque hierarchiam Ecclesie evertere moliuntur. Vellent etenim Tartarei homines in domo Dei nullum fore ordinem, sed sempiternum horrorem, qualiter in seipsis experientur. Verum, quemadmodum in coelis mansiones multæ sunt, sic etiam in Ecclesia sunt plures gradus, seu ordines. Est autem Ordo, prout hic accipitur: *Signaculum quoddam, in quo spiritualis potestas traditur ordinato ad officia Ecclesie obeunda.* Ita cum Magistro docent Div. Bonaventura, aliqui Theologoi in 4. dist. 24. A quibus cum Catechismo infra §. 12. septem numerantur hi Ordines; præcipius tamen ad quem

(a) Vid. Serry tom. 4. prelect. 4. & 5. de Sacramentis, Selvagius tom. 1. antiqu. Ecclesiast. lib. 1. cap. 11. §. 2. pag. 91. & alli.

quem ceteri tendunt est Presbyteratus, seu Sacerdotium; quo nulla in terris est dignitas excellentior, ut hic §. 2: asserit Catechismus, dicens Episcopos, & Sacerdotes esse Dei interpres, ac internuncios, quia ejus nomine divinæ legis & vitæ præcepta homines edocent, & ipsius Dei personam in terris gerunt. Hinc licet Episcopus sit gradus excellentior Presbyteratu, ac veluti hujus fastigium, ut contra Aërium, Marcellinum Paduanum, & alios tenent Catholici (a), non tamen est Ordo Sacramentalis distinctus, ut docent Div. Bonavent. Sanctus Thomas, & plures ali (b).

6 Quare Episcopis, ac Sacerdotibus una conveniunt honorifica illa epitheta, quibus in Scriptura ostenditur sublimi dignitas Sacerdotum. Appellant enim, ut sit Catechismus, non solum Angeli, Malachie 7. sed etiam Dii, Exodi 22. que quamvis de Sacerdotibus antiquæ legis prædicta sint, ad Evangelicos proprius pertinent. Certe quidem Sacerdotis nomen apud omnes nationes summo honoris semper est habitum, ab Ethniciis, à Judais, à Christianis, ut ex sacra & prophana historia evidentissime constat. (c) At Ethnici falsa fide in fabulosa Numina, ducebantur; Judais, quamvis veram Religionem habentes, Deum sacris ritibus colebant, omnia tamen in figura contingebant. Sicque eorum Sacerdotium praæfigurabat Sacerdotium Christi, Evangelicis Sacerdotibus communicandum. Isti ergo Tom. II. Mm

(a) Vid. Selvagius ibid. cap. 12. §. 2. pag. 97. & alii passim. (b) Vid. Divus Bonaventura in 4. distinct. 24. part. 2. art. 2. quest. 3. Divus Thomas in Supplemento quarto. art. 5. Gonetum tom. 5. tract. 7. disput. 4. art. 2. §. 1. Capitulicibus controvers. 28. quest. 1. §. 2. pag. 623. Ferrer in epistola tom. 4. tract. 8. disput. 2. dub. 2. concl. 3. num. 871. pag. 435. Berardus Maria de Rubenis dissert. 27. art. 4. & alii. Oppositum tamen tenent Ledruini tom. 2. de re Sacrament. lib. 8. pag. 384. Berti tom. 4. lib. 65. cap. 9. & plures ab Ipsi citati. (c) Vid. Plato lib. 46. qui est de regno, Aristoteles, aliqui apud Canum lib. 12. de locis cap. 12. ante medium §. Sed quid ego pag. 412. col. 2. edit. Patav. anno 1734. Clericat. deciss. 5. de Sacrament. Ordin. num. 6. & sequent. aqua Gonet. tom. 5. tract. 7. in prefat. de Ordine.

verius vocantur Angeli Dei, divinae voluntatis interpres, Christi Domini, atque Dii per participationem potestatis quam habent conficiendi corpus, & sanguinem Domini, offerendi Sacrificium omnium maximum, & etiam remittendi peccata. Hinc merito exclamat Sanctus Ephren. de Sacr. *Miraculum stupendum! Magna, & multa, immensa, & infinita Sacerdotii dignitas!* Et Sanctus Carolus Borromeus in actis Ecclesiae Mediolanensis fol. 547. *Potestas corpus, & sanguinem Domini nostri conficiendi, & offerendi; tum peccata dimittendi, que Sacerdotibus collata est, humanam rationem, & intelligentiam superat, ne dum ei par, & simile in terris inveniri queat.* Sed cum haec à Catechismo ex professo alibi pertractentur agendo de Sacramentis Eucharistia, ac Poenitentia, & in Symbolo agendo de decimo articulo fidei; ideo ea omnia prætermittimus, ut citius deveniamus ad expositionem §. 3. ubi agitur de vocatione requisita ad Sacerdotium, & ad alia Ecclesiastica ministeria.

7 Pro cuius elucidatione advertere oportet, vocationem de qua loquitur Catechismus, describi posse: *Actus providentia supernaturalis, quo Deus hos præ illis eligit, preparatque dotibus consentaneis ad sacra officia obeunda.* Hujus divinae vocationis necessitatem declarat Scriptura quam possit apertissime. Christus enim, qui factus est exemplar à nobis imitandum, præordinatus fuit Sacerdos secundum ordinem Melchisedech, Psalm. 109. Non à semetipso venit, sed missus à Patre, ut nobis esset Pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior Cœli factus. Ad Hebreos 7. Quamobrem ipse clamabat in templo dicens: *A me ipso non veni, sed est verus qui misit me.* Joannis 7. Ille missus a Patre, ad idem Sacerdotium vocavit Apostolos: *Vocavit ad se quos voluit ipse.* Matthæi 3. Apostoli etiam cum Iuda locum implere vellent, implorarunt à Deo signa, quibus manifesta-

re-

retur eligendus, Actorum 1. Illosque eligebat Sacerdotes, quos aptos judicabant ad consumationem sanctorum, in opus ministerii, in edificationem corporis Christi, ut loquitor Apostolus ad Ephesios 4. vers. 11. Nullus igitur assumere debet sibi honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron, ait idem Paulus ad Hebreos 5. v. 4. ne impleatur illud Jerem. 23. v. 21. dicentes Dei nomine: *Non mittebam Prophetas, & ipsi currebant.*

8 Quibus Scriptura locis, aliquis permulgit, plurima quidem addi possent exempla Sanctorum, qui quo majori fulgeant sanctitate, eo fortius ordinationi sua aut resistebant, aut non nisi expresse vocati annuebant, ea tamen omittimus, quia facile reperiuntur in ipsis Sanctorum actis, in historicis Ecclesiasticis, & in Aucto-ribus mystologicis atque Theologis, agentibus de vocatione Sacerdotum (a); à quibus etiam quatuor hujus vocationis signa communiter assignantur. Primum sci-licet, si adolescens, aut quisquis alius, sit à seculi oblectamentis avulsus, & ab illecebris mundi sejunctus. Secundum, si non ad vitam privatam secum traducendam, sed ad Dei obsequium, proximique salutem promovendam succensum se sentiat. Tertium, si orationis studio afficiatur, ut ejusdem ope divinam voluntatem valeat explorare. Quartum denique, si desiderium adipiscendi sacros ordines non sit ad honores, divitias, otium, alia que temporalia bona, sed ad melius Deo inserviendum.

9 Præter dicta vocationis indicia, requiritur scientia in ordinando, ut infra §. 32. asserit Catechismus, & hoc adducere non à meo instituto alienum puto, quoniam ad rem qua de agimus valde conducit. Sicque ignari, etsi bonis moribus prædicti, ordinari non debent, dicente Domino per Oseam cap. 4. v. 6. *Quia*

Mm 2 tu

(a) Vid. Selvagius tom. 1. parte 2. cap. 4. §. 7. pag. 267. Collens in Continuat. Tournelli tom. 3. part. 1. art. 1. Conclav. tom. 10. dissert. 2. cap. 7. §. 2. pag. 27. Berti tom. 4. lib. 36. cap. 16. prop. 4. pag. 294. & aii.

tu scientiam repulisti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi. Quare Summi Pontifices, atque Concilia ignaros repellendos esse decernunt, ut Gelasius can. *Illustratos* i. dist. 36. Concilium Toletanum VIII. anno 653. cap. 8. Nannetense anno 658. can. 11. Tridentin. sess. 23. cap. 14. de reformatione. Honorius III. Bonifacius VIII. aliique Pontifices, Inquirent autem aliquis quænam scientia requiratur in ordinandis? Ad quod breviter respondetur cum Divo Thoma in 4. dist. 24. quæst. 1. art. 3. qla. 2. in corpore, sic dicente: „In „quolibet actu hominis, si debet esse ordinatus, oportet „tut quod sit directio rationis: unde ad hoc quod homo ordinis officium exequatur, oportet quod habeat „tantum de scientia, que sufficiat ad hoc quod dirigatur in actum illius ordinis: ideo talis scientia requiriatur in eo qui ad ordines promoveri debet, & non quod universaliter in tota sacra Scriptura sit instrutus; sed plus, & minus, secundum quod ad plura, vel pauciora se ejus officium extendit, ut scilicet illi scient ea quæ ad executionem sui ordinis spectant.

10 Ultra vocationem, probitatem, ac scientiam, requiritur in ordinandis, ut nulla censura, nec irregularitate sint impediti, & titulum patrimoniale habeant, vel aliunde congrue sustentari possint, ut prescribit Synodus Tridentina, & latius docent Auctores. Ex dictis facile cognosci poterunt qui veram vocationem habent, aliaque requisita ad ordines, quique illis careant; cum enim oppositorum eadem ratio sit, opposito modo, ut fert vulgaris paramia; ideo qui est aliqua censura, vel irregularitate ligatus, qui ignarus, qui pravus, qui tandem recensita vocationis indicia in se non videt, alium statum eligat, non clericalem. Sedulo igitur admendi sunt, ait Catechismus §. 4., qui sacris initiarum volunt, ut nihil sibi tanto munere indignum propoñant. Qui quidem locus eo diligentius tractandus erit, quo gravius hoc tempore ea in re fidèles peccare solent;

quæ

quæ Catechismi Verba, & quæ sequuntur, non indigent interprete, sed auditore, ut ad aliud dicebat Augustinus, vel alius Scriptor, sermone 205. de tempore inter Augustinianos.

11 Siquis itaque ordinari cupit, unice ad honorem Dei, ad utilitatem Ecclesiae, & ad salutem animæ cum sua tum aliorum, attendere debet, non ad temporalia commoda. Quamvis enim Apostolus, natura ipsa, atque divina lex jubante, ut quia altari servit ex altari vivat (a), ad altare tamen accedere questus, & lucri causa, instar est maximi sacrilegi, ut ait Catechismus in textu. Præterquam quod seire debent qui ordinandi sunt, Ecclesiasticos non esse veros dominios, sed meros administratores bonorum Ecclesiae, ut cum plurimis probat Cl. Thomassinus ver. & nov. Ecclesiæ disciplina part. 3. lib. 3. cap. 26. & sequentibus (b); sicut teneri ex justitia superflua erogare pauperibus, juxta probabilitatem, ac tuitionem sententiam; & licet demus hanc obligationem solum provenire ex caritate, ut alii volunt, parum, aut nihil proderit illis qui ex bonis Ecclesie cupiunt ditare cognatos, vel instar Euphonii splendide vivere, ut bene cum Bellarmine adverturnt doctissimum Concinum tom. 2. Theologia Christiana dissert. 6. cap. 8. §. 1. & Benedictus XIV. lib. 7. de Synodo Diocesana cap. 2. in fine.

12 Falluntur ergo turpissime illi de quibus loquitur Catechismus, qui ordinari nolunt nisi opulentum aliquod Ecclesiasticum beneficium eis deferatur; quapropter

(a) Vid. Selvagus de antiquis Ecclesiast. tom. 1. part. 2. cap. 9. §. 1. pag. 298 & cap. 10. & Van-Espen tom. 3. in ius Canonice. part. 2. sect. 4. tit. 1. de pecunio Cleric. cap. 2. pag. 150. edit. Venet. 1769. (b) Vid. Michael à Sancto Joseph in Bibliograph. Critica tom. 4. verbo *Sarmientus*, pag. 113. Cunilliani tom. 1. tract. 4. cap. 12. §. 6. num. 5. & seq. pag. 237 & plurimi alii citati à Clericis decisi. 1. de pecun. num. 16. in fine. Contrarium tamen docent Capisuechius controly. 30. §. 2. pag. 975. Billuart. tom. 2. tract. de jure; & justitia dissert. 3. art. 6. pag. milii 222. Et in Compendio, monite Christiano ad Concinam, & alii plures.

ter mercenarii merito vocantur à Christo Domino, Joannis 10. & ab Ezechiele cap. 34. *Seipso pascentes, & non oves.* Quorum turpitudo, & improbitas non solum Sacerdotali Ordini magnas tenebras offundit, (ut habetur in textu) verum etiam efficit, ut ipsi nihil amplius ex Sacerdotio consequantur, quam Judas ex Apostolatō munere, quod ipsi sempiternū exitium attulit. Ubi serio advertendum est, Judam fuisse quidem vocatum ad Apostolatum, Saulēm ad Regnum, & tamen ambo misere perisse: igitur potiori ratione similē exitum timere debent qui jam ab initio in viam suam declinarunt. Fateri autem oportet inscrutabilius esse iudicia Dei (a), quare quisque satagere debet per bona opera in timore, & tremore certam facere vocationem suam (b), ne sibi eveniat quod supradictis, ac etiam Core, Dathan, Abiron, Hon, aliisque innumeris (c).

13 Hic inquirere non abs re futurum arbitror, utrum licet appetere Ecclesiasticas dignitates, & regimen animarum. Ad quod respondet Angelicus Praeceptor 2. 2. quest. 135. art. 1. appetentes regimen animarum, Episcopatum scilicet, paraciam, &c. aut stultos esse, aut superbos. Idem tenet quodlibet. 2. art. 11. & quodlibet. 3. art. 9. Nec obstat Ap̄ stolum dicere 1. ad Timoth. 3. Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. Per Episcopatum enim intelligit Apostolus, opus non dignitatem; laborem, non aelicias; per quod humilitate decrescat, non intumescat fastigio, ut exponit Divus Hieronymus epist. 83. ad Oceanum. Sed ad uberiorē hujus questionis notitiam consuli possunt Capisuchius controv. 28. quest. 4. pag. 907. Concina tom. 10. Theolog. Christ. dissert. 2. cap. 7. §. 3. num. 6. pag. 31. Josephus Ortiz Canterus in directorio Parochialib. 1. cap. 10. n. 76. pag. 31. Antonius Charlas in dis-

pu-

(a) Ad Philip. 2. vers. 12. (b) 2. Pet. 1. vers. 10. (c) Num. 16. vers. 31. & sequent.

putatione de vocandis ad Episcopatum, & plurimi alii.

14 Nec propterea culpandi sunt qui petitionum cursum sequuntur, quoniam à Præsule vocantur, ut ex illis dignior eligatur, juxta normam Tridentini, Summorumque Pontificum, & novissime Benedicti XIV. constit. *Cum illud semper Edita die 24. Novembris anno 1752.* Quae habetur tom. 1. Bullarū num. 68. ejusque synopsis afferunt Petrus Collet, & Illustrator Cuniliati (a). In concurso enim totum electionis negotium judicio Episcopi & examinatorum relinquitur, qui concurrentium dotes graviter perpendere debent; istorum autem solum interest propria exhibere merita, non vero aliena querere media. Quod maxime attendendum est hac præsertim tempestate, in qua plures Præbendorum rivales nihil intentatum relinquunt; adeo ut apposite dixerit Illustrissimus Valerus Archiepiscopus Toletanus in doctissima Pastorali num. 232. edit. Matriti anno 1761. jam non deesse aliud, quam ut poenitentes epistolis commendatitatis accedant ad impetrandum absolumentem Sacramentalem. Qui autem ita se gerunt, ego ipso indigni redduntur beneficiis Ecclesiasticis, juxta doctrinam Angelici Praeceptoris supra laudati.

15 Quare Illustrissimus Clementius Episcopus Barcinonensis, si quem videbat ad se accedentem aliquos commendatione munītum, dicere solebat acute: *Sciptionem affers, seu baculum cum signo Thau?* *Signum est te esse claudum;* ut legitur in ejus elogio historico (b). Similiter cogitabat, & loquebatur celeberrimus Gangnelli, seu Summus Pontifex Clemens XIV. ut refert Caracciolius in ejus vita (c); & verissime quidem id ipsum omnes oculatissimi viri fatentur, & ad remedium

cla-

(a) Vid. Collet. tom. 5. institut. Theolog. & Cuniliati tom. 1. tract. 4. cap. 12. §. 6. post num. 4. pag. mihi 238. (b) Vid. Elogium historicum prime edition. Barcin. pag. 76. nam nonnulli Matriti etiam editum est cum variis operibus prefati Episcopi. (c) Vid. Caracciolius in vita Clement. XIV. pag. 248. versionis Hispanae.

clamant, quod jam adhibere coepit Optimus Rex Carolus III. ejusque Senatus, exactissimum prescribens modum, ut electionibus comprobetur illud Casiodori epist. 22. lib. 8. *Certantes in studio numerosior corona glorificat.* Sicque hispana res publica securius illustratur cum boni invitantur premiis, juxta monitum Socratis. Procul ergo claudi illi, qui cum per ostium ingredi nequeant in ovile, per fenestram intercessoris ascendere cupiunt, & cum gradi vix possint, volare pertentant. Verum sicut Icarus, ut est in fabula, temeritatis poenam luit, & Simon ille Magus tantorum parens Simoniacorum, qui manus à manu, à lingua, ab obsequio semper in promptu habent, oratione Petri ab alto delapsus sibi crura confregit, si Divo Clementi credimus, sive Auctori constitut. Apostolic. & alii apud eruditum Selvagium (a); vita fatale precipitum sperare debent, quotquot ad ordines, ad beneficia, & ad Ecclesiasticas dignitates non per ostium vocationis, & meritorum, sed aliunde ingrediantur. Plura hic dici possent de simonia, alias Catechismi littera coherentibus, sed hactenus dicta jam satis arbitror pro secunda orationis parte.

16 Ad tertiam itaque deveniamus, in qua hanc proponimus thesim. *Episcopus licet ordinare nequit, et si necessitatis praetextu, quos judicat carere doctibus requisitus ad ordines.* Pro cuius probatione videri potest Cl. Pontas tom. 2. Dictionarij verbo *Ordines*, Casu 22. & 32. ubi permulta adducit testimonia Patrum, Pontificium, Conciliorum, ac melioris nota Theologorum, à quibus recitandis, ne longus sim, supersedeo,

(a) Vid. Sanctus Maximus in Brev. Rom. die 5. Iuli. Selvag. de antiqu. Ecclesiast. tom. 1. part. 1. cap. 3. excusiu 1. pag. 21. Tillemonius in vita Sancti Petri tom. 1. part. 2. art. 34. & Calmet in dissert. de Simone Mago. §. *Certamen illud*, citati à Lambertini lib. 3. de Beatis. Servorum Dei cap. 49. num. 4. Nec obstant que in contrarium tradit Rodriguez tom. 4. novi aspectus, in Supplemento apologetico, §. 47. pag. 335.

solumque conclusionem probo hac ratione: Si Episcopus excusari posset ordinando indignos, maxime quia hoc ageret necessitate compulsus, ne scilicet decessent qui ministeria Ecclesiastica exercerent; atqui nulla potest hujusmodi esse necessitas: nam Deus numquam ita Ecclesiam deserit, quin inveniantur idonei ministri sufficiens ad necessitatem plebis, ut ait Div. Thomas in 4. distinct. 24. quest. 1. art. 3. qla. 4. ad 1. & etiam, quia melius est Ecclesiam paucos habere ministros idoneos, quam plures pravos, ut dicit Concilium Late
ranense IV.

17 Arguitur tamen contra conclusionem: in casu necessitatis potest quilibet petere mutuum ab injusto foeneratore, licet sciat eum non daturum absque usura, & similiter exigere potest Sacra menta à pravo Ministerio: ergo etiam poterit Episcopus in casu necessitatis licite ordinare quos noscit indignos: tum quia ipsi possunt converti, & suo munere rite perfungi; tum etiam, quia quamvis sibi damnum inferant qui Sacra menta indigne ministrant, alii tamen prosunt Sacra menta ab illis collata; tum denique, quia Christus Judam proditorem ordinare non dubitavit, quem sciebat esse indignum. Hoc argumentum posset longissime dilatari si forma syllogistica ponetur, sed his paucis tota ejus vis deprehenditur, si illa ei vis concedatur. Respondet itaque paritatem non bene subsistere, quia sit de usurario & pravo ministro actu jam existentibus, cum pravis hominibus ordinandis, in quo magnum intervenit discrimen. Illi enim parati jam sunt, nec ab alio proprium influxum accipiunt ad suum dannabile officium exequendum; sed solum permissive se habent qui ad illos accedunt necessitate coacti; in ordinandis autem est verus influxus Episcopi conferentes potestem indignis, qua moraliter scit abusuros. Unde sicut nemo influere potest, ut aliquis sumat officium usurarii, lenonis, &c., ita dicendum est in

præsenti. Præterquam quod falso supponitur dari posse necessitatem ordinandi tales ministros , ut diximus supra cum Divo Thoma.

18 Nec sufficit pravos Sacerdotes posse converti, & suo munere recte fungi ; hoc enim est valde remotum , & Ecclesia probatos vult , non probandos , conversos , non convertendos . Similiter nihil refert Sacramenta per Ministros indigne collata prodesse digne sumentibus , sicut enim non cohonestatur furtum , quamvis pecunia furto sublata distributetur pauperibus , ita nec sacrilegia Sacerdotum Sacraenta ministrantium , & Sacrificia offerentium , etsi utraque ex opere , ut dicitur , operato prosint vivis , atque defunctis ; quoniam non sunt facienda mala ut inde veniant bona . Illud de Juda ordinato à Christo , nescio an ab omnibus concedatur , imo scio non concedi ab omnibus ; dato tamen ita fuisse , respondet Salvatorem consuluisse famam ingratii discipuli , dum ei Eucharistiam , & sacram Ordinem tribuit , quia crimen erat occultum ; & in hoc casu , dum aliud fieri nequit , poterit Episcopus ordinare quem occulte noscit indignum , ne ipsius fama lœdatur . Vid . Pontas loco supra citato casu 26.

PRÆLECTIO XXI.*De Sacramento Matrimonii,*

ad expositionem cap. 8. secundæ partis Cathechismi Concilii Tridentini à §. 1.

ad quartum.

I Utimum Ecclesiae Sacramentum est Matrimonium , quod ob tanta , tamque intricata dubia , fortasse difficilis explicatur , quam fauste contrahitur , aut exacte depingitur . Istud quidem expertus est celebrerrimus pictor Nicolaus Pussinus , qui cum septem Sacraenta penicillo exarasset , iconque Matrimonii minus perfecta evasisset , eo motu lepidus quidam Poëta in epigrammate cecinuit . Matrimonium , ne in pictura quidem bene posse succedere . Et tamen nullum , vel fere nullum initri solet , quod prius optimis coloribus non depingatur , ac prædictetur omnibus numeris absolutum . At cito plerunque mediatores mendaces reddit eventus , maxime dum conjugum jurgia in vulgus emanant , omnibusque panduntur . Hæc non ideo dicta sunt , ut deprimitur Sacramentum ore Apostoli magnum ; sed ut inde patet , sepe rem tam sacram , & venerandam , contrahentium culpa , vel aliunde minus digne tractari . Ne autem in ejus explanatione simile nobis contingat , divinum imploremus auxilium , Patris , &c.

2 Adhibitis jam in limine observari solitis , ad rem proprius accedamus ; pro cuius clariori luce orationem sic efformabimus : prius litteram textus raptim , cursim que legemus : deinde fuse , lateque dilucidabimus : postremo thesim ex ipso textu sumemus , probabimus , vindica-